

Kuchynská soľ, sledovanie jodidu draselného a ferokyanidov

Kuchynská soľ je orgánmi verejného zdravotníctva kontrolovaná z pohľadu dodržiavania jodácie soli ako i z dôvodov kontroly pridávania povolených aditívnych látok – ferokyanidu sodného (E 535), ferokyanidu draselného (E536), ferokyanidu vápenatého (ako anhydrid ferokyanidu draselného, E 538).

Čo je vlastne jodácia soli ? Je to účelové pridávanie jódu do jedlej soli vo forme jodidu draselného alebo jodičnanu draselného počas technologického procesu jej výroby. Pridávanie jódu do soli patrí medzi najdlhšie a najčastešie obohacovanie potravín, ktoré má význam z dôvodov zamedzenia jodového deficitu a poškodenia zdravia. Jedlá soľ je účelovo fortifikovaná z dôvodu dostatočného prívodu jódu do ľudského organizmu. Jodácia soli je profylaktickým opatrením struky z nedostatku jódu.

Jednou z prvých krajín, kde sa začalo od roku 1922 s jodáciou soli bolo Švajčiarsko. Povinné dodávanie jódu do soli je v našej krajine od roku 1946 (pridávanie 5 mg jódu na kg soli), od roku 1948 sa hodnota upravila na 25mg/kg. Fortifikácia soli bola legislatívne upravená a to záväzným opatrením MZ SSR č.35/1977, jednak STN 580910, neskôr výnosom MP SR a MZ SR č. 1781/3/1999-100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca jedlé soli.

V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 **bola ponechaná národná legislatíva** pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom.

V súčasnosti je legislatíva v oblasti kuchynskej soli vo výnose MP SR a MZ SR č. 2089/2005 -100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca pochutiny, podľa ktorej po prepočte na jodid draselný musí byť najmenej 15 mg/kg a najviac 35 mg/kg jodidu draselného alebo jodičnanu draselného.

Z dostupných materiálov RÚVZ v Trenčíne (laboratórne rozbery a výročné správy) kontrola jodácie je zaznamenaná od roku 1986, kedy sa priemerne vyšetrovalo cca 20 vzoriek jedlej soli ročne.

Od roku 1992 prebieha monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli vo vybraných potravinách s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Za posledné obdobie 10 rokov neboli zaznamenané nevyhovujúce výrobky. Celkom bolo vyšetrených 305 vzoriek na dodržiavanie fortifikácie jedlej soli

Nízke hodnoty obsah jodidu bývali v minulosti zaznamenané v morských soliach a soliach z dovozu, na základe čoho bolo dovozcom alebo distribútorom nariadené opatrenie zabezpečenia fortifikácie v zmysle našej národnej legislatívy.

V rámci štátneho zdravotného dozoru podľa § 11 zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia odborní zamestnanci RÚVZ v Trenčíne vykonávali náhodné kontroly na používanie jodidovanej soli vo vybraných potravinárskych výrobníach – mäsové výrobné, mliekárenské výrobné, pekárne. Kontroly na používanie jodidovanej soli vo výrobníach boli vykonávané v rokoch 2006- 2009 s negatívnym nálezom

Od roku 2003 v rámci monitoringu jodidu draselného alebo jodičnanu draselného sa sledovala v laboratóriách RUVZ v SR aj prítomnosť a dodržiavanie stanoveného limitu pre prídavné látky - ferokyanidu sodného (E 535), ferokyanidu draselného (E536), ferokyanidu vápenatého ako anhydrid ferokyanidu draselného, E 538).

Laboratórnymi analýzami (od r.2003 – 2011) vykonanými v RÚVZ Trenčín bolo zistené, že u 188 náhodne odobratých vzoriek obsah týchto prídavných látok neprekračuje najvyššie prípustné množstvo 20 mg/kg .

Vychádzajúc z uvedených náhodných vyšetrení vzoriek jedlej soli z distribučnej siete a z našich výrobní, vrátane zariadení spoločného stravovania, nie je dôvod obávať sa, že slovenské výrobky obsahovali technickú posypovú soľ.

Sledovanie obsahu jodidu draselného alebo jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného v jedlej soli

rok.	Jodid draselný - KJ		Ferokyanid draselný - $K_4Fe(CN)_6$	
	vyšetrených vz.	nevyhovovalo	vyšetrených vz.	nevyhovovalo
2002	20	0	0	0
2003	44	0	2	2
2004	37	0	16	0
2005	33	0	26	0
2006	39	0	35	0
2007	35	0	27	0
2008	24	0	16	0
2009	25	0	18	0
2010	24	0	24	0
2011	24	0	24	0
sumár	305	0	188	2

Spracovala MUDr. Ľudmila Bučková
odbor hygieny výživy a bezpečnosti potravín
RÚVZ Trenčín